

Bladet Nr 3 2007

Västmanlands Spelmansförbund

Midsommar i Härkeberga, Folkmusikfest på Julita skans, de traditionella spelmansstämorna på Vallby friluftsmuseum och Väsby kungsgård, Sala, eller den stora

buketten av spelmansstämmor och spelträffar i Bergslagen som äger rum i Stjernfors, Löö, Nyberget och Hjuljern. Dessutom kan man svänga sina lurviga på ett antal ställen, lyssna på konsert med Westmannafolk., och gå på Folkmusikfest i Tärnsjö och Möklinta. Spelmanssommaren kan avslutas med Sensommarkonsert i Skokloster eller en utflykt till Örebro och Spelmansstämman i Wadköping.

Det är alltså ingen hejd på vad den spel-, och dans-, och lyssningssugne, kan ägna sig åt i sommar! I kalendariet på sidan 7 finns närmare uppgifter.

TREVLIG SOMMAR ÖNSKAR VSF!

EFTERLYSNING!

Arne Blomberg i Lingham efterlyser nothäften av **Ludvig Lundin**. Han var verksam i **Södertälje** i början av nittonhundratalet.

Vet du något om Ludvig och hans efterlämnade nothäften?

Kontakta:

Arne Blomberg, Törnevalla Ekstad, 585 61 Lingham
Tel. 013-74148 mobilnr. 0708-92 64 78

Västmanlands Spelmansförbund www.vsf.u.se

Ordförande	Kjell Wahlberg	021 - 18 55 13
V. ordförande	Per Torelli	021 - 35 88 69
Kassör	Lars Englund	021 - 13 53 06
Sekreterare	Ann - Britt Sommer	0224 - 192 14
Ledamot	Liv Ellen Hellstrand	073 - 7142473
Suppleant	Claes-Göran Klockar	021 - 13 05 00
Suppleant	Kajsa Karlsson	0581 - 418 65

Lättkommitté

Kjell Wahlberg Majja Neverland Carina Normansson
Suppleant Linda Jansson

Bladet

Redaktör : Kajsa Karlsson
Ans. utg : Kjell Wahlberg

Artiklar, tips, debattinlägg, uppgifter till kalendariet, ja överhuvudtaget allt som rör oss spelmäntas tacksamt emot till :

Västmanlands Spelmansförbund c/o Kajsa Karlsson
Björknäsvägen 13 711 78 Guldsmeshyttan

E - post : guldsmederna@hotmail.com

Nästa nr: 28 / 9

Manusstopp: 17 / 9

Frida skriver om Ethno–turnén:

Mitt namn är Frida Andersson. Jag är 22 år gammal och spelar nyckelharpa. 1 februari var jag med på en turné som kallar sig "Ethno on the Road". Jag var den enda svenska deltagaren på turnén förutom turnéledaren Allan Skrobe, Malmö.

Hur det kommer sig att just jag fick vara med på den här turnén beror på att jag var med på det stora folkmusiklägret Ethno som hölls i Rättvik sommaren 2006. Under detta folkmusikläger så möts folkmusiker från alla världens länder för att spela tillsammans och lära varandra låtar från sina folkmusiktraditioner. Detta folkmusikläger, Ethno, hålls varje år, och

numera är Rättvik orten som det håller till på.

Varje år åker ca 8 deltagare från sommaren Ethno-läger på en "Ethno on the Road"-turné "året efter för att sprida folkmusiken, för att ha kul och för att göra reklam för det kommande Ethno lägret. Vilka som får delta på denna turné bestäms av turnéledaren, så man blev mer eller mindre handplockad för sitt instrument och för sin skicklighet. Jag var den deltagare som representerade Sverige men det var även deltagare från Shetlandsöarna, Bulgarien, Estland, Norge och Jordanien med på denna turné. Dessa deltagare som representerade sina länder var också de plockade från Ethno lägret som var sommaren innan turnén.

Turnén var 3 veckor lång och detta är var utgångspunkten Malmö. Detta var första året som "Ethno on the Road" var i södra Sverige, tidigare har de varit mest i Dalarna och norr över. Själva turnén började den 5 februari med 4 dagar då vi bara satt och lärde oss en massa nya låtar av varandra. Alla dessa nya låtar som vi lärde varandra blev grunden till det konsertprogram som vi sedan skulle följa på våra konserter. Under dessa första 4 dagar lärde vi oss ungefär 25 nya låtar som blev grunden till vår repertoar för turnén. I och med att det var olika slags konserter som vi skulle göra, publika konserter och skolkonserter, hade vi två olika konsertprogram. När alla låtar var inlärd var det dags för att arrangera dem, göra några medlyn och bestämma ordningen på konsertprogrammen. Vi satt och spelade mellan 09.30 - 21.00 varje dag under de första 4 dagarna, med paus för lunch och middag.

Under turnén hade vi både workshops och konserter. Det var nästan konsert eller workshop varje dag. Vi hade dock några lediga dagar då man kunde vila, men vad gjorde vi då; Jo, vi spelade ännu mer, sådana låtar som vi inte spelade annars. Vi hade närmare 12 konserter och sedan en massa workshops på det. Vi startade i Malmö den 10 februari med första konserten och jobbade oss sen upp på västkusten till Båstad. Sen bar det av tillbaka till Malmö och vidare längs östkusten upp till Oskarshamn. Efter två dagar i Oskarshamn bar det av över till Gotland där vi spelade en konsert i Hemse på Folkhögskolan. Sen den 20 februari hade vi vår sista konsert på turnén.

Den hölls i Visby. Sen bar det av mot Malmö igen i vår minibuss som vi åkte omkring i.

Turnén startade den 5 februari då alla flög till Malmö för att delta på turnén och sen avslutades den för oss den 23 februari då vi alla tog farväl och for hem igen.

Denna turné är en av mina bästa upplevelser som jag har varit med om inom folkmusiken. Man fick träffa sina vänner igen som man skaffat sig på Ethno lägret året innan. Man fick lära sig en massa nya låtar, spela en massa folkmusik av olika slag och sedan jobba med det som man verkligen gillar. Men det var inte bara rosor hela tiden. Det är mycket jobb och spelande, en massa planerande och fixande inför konserter och workshops. Sen ska man också ta med i beräkningarna att man kanske inte alltid kommer att komma överens med alla under en tre veckors period när man lever så tätt inpå varandra, framför allt eftersom det är människor som man aldrig tidigare har levt så tätt tillsammans med.

Men helt klart, skulle jag få chansen att delta ännu en gång på en liknande turné så skulle jag inte tveka en sekund utan tacka JA på en gång. Det var en helt underbar tid där man lärde sig en massa. Lärde sig hur det går till under en turné, man får en massa scenvana eftersom man står på scen varje dag nästan och spelar konsert eller har en workshop, man får träna sin sociala kompetens och man har så otroligt kul under denna tid tillsammans så det blir jobbigt, fast skönt på ett vis, att skiljas i slutet. Man har nästan blivit som en liten familj. Sen lär man sig också en massa nya låtar från olika kulturer och länder, som man kan ha nytta av i sitt spelande framöver. Man vet aldrig i vilken situation det kan vara bra att kunna några jordanska folkmusiklåtar.

OBS! alla glada spelmän!

Salastämman är i år återigen på Väsby Kungsgård söndagen den 5 augusti kl. 13.00. Stämman börjar med uppmarsch från minnesstenen. På scenen blir det allspel, uppspel, samt dans-
uppvisning. Många buskar och hus finns för buskspel. Regnar det flyttar vi in på logen, den är öppen för spel till dans under eftermiddagen. Museerna är öppna, och det finns servering med glass, kaffe och smörgåsar.

Under några år har Sala spelmannsstämman varit en del av Gruvans dagar första helgen i augusti. I år har Silvergruvan valt att lägga Gruvans dagar 11-12 augusti. Stämmanarrangörerna har dock valt att behålla den traditionella tidpunkten sedan 35 år – första helgen i augusti – men återgår till den ursprungliga platsen, nämligen Väsby Kungsgård.

Välkomna till en traditionsrik stämman i historisk miljö!

En resa med mersmak

Hösten 2006 blev jag tillfrågad av ett par vänner i dans- och musiksvängen om jag ville följa med till Kroatien våren därpå. Visst, sa jag, det vore kul – och tänkte inte mycket mer på det. Men så under vintern började det hända saker. Det skulle repeteras. Vi träffades en kväll i veckan för att sätta ihop ett scenprogram på ungefär 30 minuter som skulle framföras vid någon fest.

Hastigt och lustigt blev det dags att fara iväg. Vi var tio personer som drog iväg till Split, Kroatiens andra stad i storlek. Den ligger vid Adriatiska havets kust och har en lång historia; där har härskat och härjat turkar, romare, österrikare, tyskar och många andra. På flygplatsen möttes vi av våra värdar och vår tolk och guide som raskt transporterade oss till vår bas, en liten by som heter Podstrana. Från att vi lämnade Västerås med bara några få grader över nollstrecket kom vi till sommarvärme. Det kändes ovanligt i april.

Vi fick ett alldeles fantastiskt mottagande i Kroatien. Den första programpunkten blev ett besök hos borgmästaren i Podstrana där vi fick information om området och utbytte presenter. I samband med en guidad tur i de centrala delarna av Split gjorde vi vår första bekantskap med den kroatiska klapa-traditionen – grupper av män som flerstämmigt sjunger mycket vackra sånger. På eftermiddagen samma dag tog vi en brant stig upp på ett berg (det finns många sådana i den här delen av Europa) och besåg en liten kyrka. Utsikten däruppför var alldeles hänförande med havet nedanför.

Dagen därpå gjorde vi en båtutflykt till ön Brač som ligger helt nära kusten. Vi skjutsades till andra sidan ön och besökte en by Murvica varifrån en mycket engagerad guide förde oss uppför ny ännu brantare stig till en grotta med inristningar med religiösa motiv, kanske från medeltiden –

forskarna är inte onse. När vi kommit tillbaka till Murvica och ätit en god middag på helstekt lamm tog vi oss till en samlingslokal där vi gjorde vårt första offentliga framträdande i Kroatien. Förutom vi medverkade en lokal dansgrupp och en andra klapa-grupp. Efter besök på en taverna för att släcka törsten skyndade vi oss tillbaka till hamnen på andra sidan ön för att hinna med sista färjan för kvällen. När vi kom tillbaka till Split sköt man av ett ståtligt fyrverkeri, men kanske inte just för oss.

På söndagen skulle vi ha det framträdande som var huvudsyftet med vår resa. I Kroatien firas den 23 april varje år Sveti Jurek, en fest till minne av det helgon som i Sverige kallas Sankt Göran. Festen hade i år flyttats från måndag till söndagen den 22:a. Tidigare på dagen fick vi besöka en gård där en kvinna bakade ett slags bröd, fyllt med mangold, på en stenhäll som hade värmts upp med öppen eld. Huset där detta försiggick var fullständigt inpyrt av rök och sot. Brödet som blev resultatet av kvinnans arbete var suveränt gott. På gården serverades också lokalt producerat vin i stora träkrus, bokara, som skickas runt bordet för att alla ska få dricka – ur samma kärl. En tradition som alldeles säkert anknyter till seden att bryta bröd vid umgänge med vänner. Vårt framträdande på kvällens fest blev mycket uppskattat av publiken. I synnerhet Ox-dansen gjorde succé. På den här festen fick vi höra en tredje klapa-grupp. Efter det att programmet avslutats samlades vi till en buffé med god mat och vin och mera sång och musik.

På måndagen fick vi – äntligen – en ledig dag. De flesta av oss tillbringade den vid stranden, några badade; det var hela 18 grader i vattnet. Men våra värdar tyckte det var för kallt för bad. På eftermiddagen valde en del av oss att besöka Split för att strosa runt på egen hand.

Tisdagen bjöd på nya äventyr. Den här gången skickade man ut oss, iklädda våtdräkt och hjälm, i gummilottar på floden Cetina för forspaddling. Bitvis lite dramatiskt med en båt som fastnade på en sten och en paddel som tappades i vattnet och fick fiskas upp av båtens kapten. Några passade på att bada igen. När vi gått iland passade vi på att pröva hur friterad groda smakar. Det påminner lite om kyckling. Senare samma dag fick vi äran och nöjet att plantera åtta olivträd på en gård uppe på slutningen av berget.

På onsdagen ville man prompt visa oss det närbelägna femstjärniga hotell som man är mycket stolt över. Egen marina, pooler, spa-anläggning, restauranger, casino, nattklubb och hela köret. Ganska ocharmigt, tyckte vi. På kvällen ville vi gäster visa oss på styva linan och bjuda på en del svensk mat som köttbullar, Janssons frestelse, gubbröra, knäckebröd, prästost och inlagd sill. Vi samsades om utrymmet i det ganska trånga restaurangköket – tillsammans med de ordinarie kockarna som såklart skulle serva andra av restaurangens gäster. Knivarna som vi fick låna var *våldigt* slöa – kockarna ville väl ha de bra verktygen själva, kantänka. Men vår mat uppskattades.

Varje kväll under veckan var vi med om någon fest där också vänner till våra värddar deltog med hjärtans lust. Allt beledsagat av dans, dansmusik och trubadurer. Flera gånger fick vi träffa Sveriges konsul i Split, en mycket angenäm bekantskap.

Allt som allt blev vi underbart väl mottagna i Kroatien. Vi lovade varandra att snart resa tillbaka, inte minst för att besöka "våra" olivträd och se hur de har det. Och, självklart, för att igen träffa våra vänner i Podstrana.

Söker du ett resmål för angenäm semester och intressanta utflyktsmål – ta en tur till Kroatiens kust! Du kommer inte att ångra dig. Och besök gärna restaurang Amigos i Podstrana (man står också till tjänst med

logi) och hälsa Josip och hans personal från oss! Man månar mycket om sina gäster där, på alla sätt.

Vi som åkte var Mats (initiativtagare och färdledare), Lisa, Ingela, Gunnel och Gunnar, Ida, Sara och Folke, Leif och jag. Det var ett privilegium att bli tillfrågad och få vara med om en upplevelse av det här slaget.

Ifall du undrar – vi kallar oss Tillsammans. Det beskriver, tycker jag, väl idén med hela projektet.

Lars Englund

Folkmusikfest i Möklinta den 11 – 12 augusti

Årets Folkmusikfest i Möklinta blir uppdelad på två dagar.

På lördagen den 11/8 kl. 19.00 på Åsvallens dansbana blir det en stämningsfull och svängig konsert med WestMannaFolk. Därefter ca kl. 20.30 börjar dansen där Låtverkstad Västmanland inleder och sedan spelar WestMannaFolk till dansen. Enklare förtäring finns att köpa under kvällen.

På söndagen den 12/8 kl. 15.00 på Gammalgårdens loge blir det en konsert med ungdomar från Låtverkstad Västmanland. Det är ungdomar från hela Västmanland som ingår. De är i åldrarna 12 – 18 år.

Nytt studieförbund – Kulturens

Nu är det nybildade studieförbundet Kulturens Bildningsverksamhet (Kulturens) i gång. **Kulturens** mål är att bli ett kraftfullt studieförbund med inriktning på kultur. Man vill först och främst öppna upp folkbildningen för de medlemmar som idag står utanför. Under två år byggs verksamheten upp tillsammans med Sensus med syfte att därefter bli ett eget studieförbund. Sex organisationer har gått samman och bildat **Kulturens**. Dessa organisationer är Riksförbundet Unga Musikanter, Riksföreningen för

Folkmusik och Dans, Svenska Folkdansringen, Sveriges Körförbund, Sveriges Orkesterförbund och Sveriges Spelmäns Riksförbund.

De verksamheter som ger statligt folkbildningsstöd är studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. En studiecirkel består av minst tre personer som träffas under minst tre sammankomster och minst nio studietimmar. En studietimme omfattar 45 minuter. Cirkelledaren som kan vara en av deltagarna ska vara godkänd av Sensus.

SSR:s årsstämma

Lördagen den 14 april, åkte undertecknad som delegat för Västmanlands Spelmansförbund till Örebro för att bevista Sveriges spelmäns riksförbunds årsstämma. Den ägde rum i pampig miljö, nämligen Örebro slott. Vi var cirka 40 delegater som började dagen med en låtkurs. Jeanette Lindmark och Olle Linder lärde oss en Närkelåt och en Bergslagslåt.

Efter lunch delades vi in i tre diskussionsgrupper. Jag deltog i framtidsgruppen, och vi diskuterade framtida samarbetsstrategi. Med norsk spelmansrörelse som förebild finns funderingar på, att de stora folkmusik-, och folkdansförbunden ska samarbeta för att få ökade resurser, så man kan föra ut folkmusik och dans till en större publik. För att detta ska kunna realiseras behövs en handlingsplan med konkreta mål. När det gäller ungdomens deltagande i folkmusik och dans framhölls vikten av att ha pedagoger med folkmusikkompetens anställda på kulturskolorna.

Efter diskussionerna samlades vi för att redovisa vad som sagts i de olika grupperna. Ann-Britt Sommer deltog i studieförbundsgruppen. Se hennes redogörelse här ovan. Per Torelli deltog i ordförandegruppen. Där avhandlades bl.a. frågan om digitalisering, vilket han skrev om i Bladet nr.2. Sedan vldtog presentation av Jubileumsboken 2007, ett allspelshäfte med två CD-skivor, gjort med anledning av att SSR firar 60 år. Vi provspelade några låtar.

Efter en läcker buffé i slottets vackra rikssal, med underhållning av lokala förmågor, avtågade alla till Wadköping, ("Örebro Skansen"), där vi lyssnade till konsert, spelade och dansade.

På söndagen hölls själva årsmötet, vilket avlöpte så smidigt och i sån rask takt att vi hann spela lite innan slutlunchen. Styrelsen för SSR omvaldes. Sammanfattningsvis: En välarrangerad och festlig årsstämma i vacker miljö!

Kajsa Karlsson

Stig Hartman

Klarinettspelmannen och musikern Stig Hartman har avlidit. Han föddes i Bångbro 1913 och var son till den legendariske riksspelmannen Carl-Erik Hartman.

Redan som sextonåring ledde Stig sin första orkester, där han förutom klarinett, även trakterade saxofon, fiol, och trumpet. Efter en tids arbete hemmavid fick han möjlighet att börja studera på Ingesunds musikskola 1932.

Sedan följde studier vid bl.a. Kungl. Svea livgardes Musikkår, och Kungl. Musikaliska akademien i Stockholm.

Under trettio- och fyrtioalet, spelade Stig i olika dansorkestrar och han var fagottist i Malmö symfoniorkester 1938, och vid Stora Teatern i Göteborg 1947.

1935 började Stig teckna upp låtar efter fadern och dennes spelkamrater. Därmed inleddes ett ovärderligt livsverk, som

möjliggjorde att efterföljande spelmän kunde ta del av den stora låtskatt som han har satt på pränt.

Efter att ha jobbat som musiklektare i Kiruna 1967-78, återvände Stig till Kopparberg. Han tilldelades kommunens kulturpris 1991, och 1993 erhöi han

silverdiplom vid Zornmärkesuppspelningarna i Degeberga.

1996 utgav han häftet "Låtar från Bergslagen" med låtar upptecknade efter fadern, samt egna kompositioner.

I slutet av nittiotalet tog så Stig initiativet till att återuppliva Bergslagens Spelmansgille. Han ordnade träningslokal, och försåg oss med låtmateriel.

Vi i spelmansgillet känner idag en stor saknad efter Stig men han kommer att leva kvar i vårt minne.

En stor musikanter, kulturpersonlighet, och spelmansvän har lämnat oss!

Bergslagens Spelmansgille
genom Kajsa Karlsson

Kalendarium

Fredagen 22 juni kl. 13.00

Midsommar i Härkeberga. Traditionellt midsommarfirande med spelmän ur Trögds spelmanslag. Kaffeservering. Info Inga-Maj Tisserant, 0730-664025

Lördagen 23 juni kl.13.00

Folkmusikfest på Julita skans. Dans kring midsommarstången. Konsert kl.17.00 och dans på kvällen. För anmälan till konsert och upplysningar: Torsten 016-420070, mobil 070-4613976

Söndagen 24 juni kl. 13.00

Spelmansstämma i Härkeberga
Friluftsgudstjänst kl. 12.00. Visstuga, spelmanskonsert kl. 16.30. Info: Inga-Maj Tisserant 0730-664025

Lördagen 30 juni kl. 14.00

Spelmansstämma på Stjernfors bruk. Allspel, uppspel, buskspel, ev. spontan dans på logen. Kaffe till alla medverkande spelmän. Upplysningar: Curt Lindmark 0581-13724 alt. curt-lindmark@hotmail.com

Lördagen 7 juli kl. 18.30. (samling kl. 18.00)

Spelmansstämma i Lóa hytta. För ytterligare information, kontakta Tor Åhman, 0580-30255.

Söndagen 29 juli kl. 13.00

Spelmansstämma på Vallby friluftsmuseum, Västerås. Scenframträdande enl. spellista, buskspel. Arr. Västerås spelmansgille och Vallby friluftsmuseum.

Lördagen 4 augusti

Folkmusikfest Tärnsjö. Gränsträff. Vårdar: Kristofer Pettersson och Tomas Lindberg. Westmannafolk, Fnåkers spelmän, Draupner m.fl. Låtkurs, logdans. Se mer på: www.folkmusikfesten.nu

Lördagen 4 augusti kl. 18.00

Blinda Petter-stämman i Nyberget. Allspel, buskspel och danskurs. För information kontakta Kajsa Karlsson 0581-41865.

Söndagen 5 augusti kl. 13.00

Spelmansstämma på Väsby kungsgård, Sala. Se artikel på sidan 2.

Söndagen 5 augusti kl. 18.00

Sommarkvällsmusik med Westmannafolk i Viksängskyrkan, Västerås.

Lördagen 11 augusti kl. 19.00

Folkmusikfest i Möklinta, Åsvallens dansbana. Konsert och dans med Westmannafolk. Servering. Se mer på www.folkmusikfesten.nu + notis i Bladet

Söndagen 12 augusti kl. 15.00

Folkmusikfest i Möklinta, Gammelgårdens loge. Konsertprogram med ungdomar från I Åtverkstad Västmanland. Se mer: www.folkmusikfesten.nu + notis i Bladet

Lördagen 18 augusti kl. 14.00

Spel-och dansträff på Hjuljerna loge utanför Hällefors. För information: <http://www.kuntara.se/>

Lördagen 1 september kl.16.00

Sensommarkonsert i Skokloster kyrka. Folkmusik, klassiskt, kör, visor, allsång. Information: Inga-Maj Tisserant, 0730-664025

Lördagen 1 september kl. 15.00.

Wadköpingsstämman i Örebro.